

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy óra	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és o ünnep után való napon is. o

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

HIRDETESI DIJAK:

Nyiltér sora: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fill., vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Keziratokat o nem ad vissza a szerkesztőség. o

TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség: 503
Kiadóhivatal: 379.

Tisza és a német szerződés.

Irta: Dr. KELEMEN SAMU
országgyűlési képviselő.

Ha gróf Tisza István hatalma tejjében levő miniszterelnök lenne és szükségét látná annak, hogy fölvilágosításokat adjon a német kereskedelmi szerződés dolgairól: úgy egyik kedvelt hívével interpellációt intéztetett volna magához az országgyűlésen és e parlamentáris keretben adta volna meg a választ, melyet engedelmes többsége bizonynyal tudomásul is vesz.

Hogy azonban perdült-fordult a sors kereke, az ügyvivő miniszterelnök is ahhoz a már nem éppen szokatlan módhoz folyamodott, hogy meginterjувoltatta magát. Ez legalább nem jár azzal a kockázattal, hogy a parlamentnek „ázsiai hordák-ból összealakult mai többsége“ a miniszteri választ leszavazhassa.

A gyöngéd szolgálattételre különben az „Ujság“ vállalkozott és gróf Tisza István a védekezés hűs csöppjeit e hű csehe utján adta be a német szerződéssel csehül járt magyar nemzetnek.

Az intervjúnak és az „Ujság“ kísérő kommentárjának (a kommentár régi római divat szerint minden klasszikusnak kijár) nyilván kettős célzata van; az egyik: a miniszterelnök álláspontjának védelme — a másik: titkos aknavetés az ellenzéknek.

A miniszterelnök azt állítja, hogy a német szerződés semmiképpen sem teremtett kötött helyzetet, sem jogilag, sem erkölcsileg. A kommentár ellenben azt mondja, hogy még a legszélsőbb függetlenségi politikus sem áltathatja magát azzal, hogy a német kormány most már rábirható lesz új szerződési tárgyalásokra, vagy ha igen, úgy hajlandó lesz megadni a már megkötött szerződés koncesszióit . . .

Látnivaló, hogy don Quichotte és az ő hű szolgálója Sancho Panza nem járnak egy uton, bár fájdalom, mindketten neki mentek a szélmalomnak és betörték rajta — a mi orunkat.

Mert hát, sapristi, miként is van megkötve az a szerződés,

a mely a miniszterelnök szerint nincs megkötve. És ha sem megkötve nincs, sem lekötve nem vagyunk, miért lehetetlen mégis új szerződéskötésre és azonos koncessziókra birni a német kormány? . . .

A titkon elhelyezett uszó akna pedig ott van, hogy hirdetni kell a német szerződéssel szemben való teljes akciószabadságunkat.

Az ördög tudniillik nem alszik és ha a koalíció a Tiszák tömjénfüstje ellenére is kormányra kerülve a német szerződést elfogadná, miután erre nézve Tisza szerint semmi irányban sincs obligonk, ezzel világosan volna dokumentálva a szerződés tartalmi jósága is.

Más szóval a szerződés ellen indított lármánk rovásra és megrovásra méltó lumbug. Amolyan csinált menydörgés, amely mint szinpadai kellék addig figurál, amíg a koalíció még a „bal fenéken“ az ellenzéki színen szerepel.

Holott a valóság az, hogy a német szerződés karmai közé be vagyunk szorítva, miatta jajgatni ezer okunk van, de bajunkon, fájdalom, a jajgatással nem segítünk.

Lássuk hát a német szerződés dolgát, formájában és tartalmában . . .

*

Igaza van gróf Tisza Istvánnak abban, hogy a német szerződés bennünket jogilag nem kötelez.

Hogy autonom vámtarifánk hiányában a tárgyalásokat törvénytelenül indította meg a kormány, azzal mint untilig ismert dologgal, e helyen nem foglalkozunk. Legfőleg az idézzük emlékezetbe, hogy a kormány benyújtotta a Házhoz a meghatalmazási javaslatot, később tárgyalás nélkül visszavonta. A november 18-ikával betetözött forma sértéseknek ez egy előkészítő stádiuma volt. Egy előcsarnok, mely a későbbi formásértésnek nagy kupola-terméhez vezetett.

Az azonban bizonyos, hogy a német kereskedelmi szerződést a magyar törvényhozás nem tárgyalta, el nem fogadta és nem akad olyan verébpolitikus, aki azt csiripelje, hogy annak mi reánk törvényes, vagyis jogi hatálya volna.

De jól tudja a miniszterelnök, hogy nincs igaza abban, mintha e szerződéssel erkölcsileg sem volnánk megkötve. Ezt a kötetést a lehető legteljesebb politikai immoralitással megcselekedte volt gróf Tisza István január 25-én, egy nappal a választások előtt.

A kormány, magának a kormányelnöknek ismételt bevalása szerint is, a lét vagy nem lét kérdését vetette föl a választók előtt. Ha különösen egy politikai kérdés is volt az, mely a házfelosztatást aktuálissá tette, a választók nem csupán ezen egy kérdés fölött itéltek, hanem az egész kormányrendszer fölött. Hiszen a választók a képviselőket öt évre látták el megbizással és így a választás ezen egész öt évre szóló munkaprogramm és ennek alaprendszere tekintetében döntött. Elvégre is, a lex-Dániel pusztá eltörlésével és az in integrum restitucióval a törvényhozói tevékenység ki nem merül.

Minden kormány tehát, a mely a maga léte és ezzel egyetemben a dolog természete szerint egész kormányrendszere fölött a nemzet döntését hívta föl, a házfelosztatásnak ettől az idejétől kezdve a választások befejezéséig, lényegileg ügyvivő kormány. Az ő dolga a perfüggőség stádiumában van. A nemzet tanácsot ül fölötté, hogy ítéletet hozhasson.

Ezen interimistikus idő alatt tehát a kormány messzemenő politikai frivolitás nélkül, nem szögözhet le a maga aláírásával olyan megállapodásokat, a melyek a nemzet lényeges érdekeit érintvén, a folyó ügyvitelének határvonalán tulmennek. Sulyosbitja a helyzetet, hogy kereskedelmi szerződéseknek a kormány részéről való aláírása, a dolog természete szerint sohasem lehetséges a Felsőnek hozzájárulása nélkül. A királyt tehát obligálta a kormány a legkényesebb irányban, nemzetközi viszonylatban. Az a szerződés I. Ferenc József gírója alatt áll, máskülönbén ne higyjük, hogy azt a német parlament letárgyalta és elfogadta volna.

Ha tehát ezt a szerződést a magyar törvényhozás nem cik-

kelyezné de, — megengedem, hogy ez vámháborura vezetne. De nem azért, mert ilyen tartalmu szerződést kötni nem akartunk, hanem éppen azért, mert kormányunk azt megkötötte, ahhoz a királyhoz hozzájárulását kinyerte és mi azt nem ratifikáljuk.

Szó sincs róla, mi a királyi gírot megszüntethetjük, ha sikerül békés uton más szerződést kötnünk. Amde, hogy új tárgyalásoknak, esetleg az önálló vámterület alapján kötendő új szerződésnek minő akadály a ekként már megkötött szerződés, hogy a gírotól való szabadulásért minő árat kérnek és kellene fizetnünk: azt előre nem tudjuk.

Szerződési szabadságunk formája tehát meg van óva, de Tisza kényszerhelyzetet teremtett és most meg a lényegen ejtett alig kiköszörülhető csorbát.

Az önálló vámterület szeke-renek kerekét tehát nem kötötte meg Tisza, de megrakta a szeke-re az utolsó pillanatban sulyokkal.

Hogy aztán a közös vámterület szeke-re minő gazdasági előnyöket hozott a német szerződéssel, arról egy következő cikkben fogunk majd beszámolni.

Láng Lajos -- kormányelnök?

Bécs embere.

— márc. 11.

A „Nap“ ma este megjelenő száma írja: A politikai világban határozottan tartja magát a hír, hogy a válság rövidesen véget ér. A király ki fogja nevezni az új kormányt és ennek a feladata lesz a végleges kibontakozást nyélbe ütni. Vannak azonban politikusok, akik azt hiszik, hogy a király a válságra vonatkozó tanácskozások irányítását más államférfiura akarja bizni, és hogy gróf Andrássy Gyulát mellőzik.

Uj homo regiust keres állítólag Bécs és már meg is találta Széll Kálmán személyében. Az esetben, ha Széll, ki több ízben kijelentette, hogy az aktív politikától távol maradni kíván, nem vállalná a momo regiust szerepét, ő felsége Wekerle Sándor közreműködését veszi igénybe.

Ezekkel a szállongó hírekkel szemközt az jelentik nekünk Bécsből, az udvarhoz igen közelálló körből, hogy a jövő embere — Láng Lajos. A volt kereskedelemügyi minisztert dinasztikus érzésű embernek tartják Bécsben s a király környezete meg van győződve arról, hogy Láng Lajos az a férfi, ki a válságot sikerrel megoldhatja (!) Egyáltalán nem volt tehát kombináció az a jelentésünk, hogy Láng Lajos csütörtöki audienciájú előterjesztéseket tett ő felségének a kibontakozás előmozdítása tárgyában.

Nagyon föltűnő volt, hogy Láng a kihallgatás után így nyilatkozott: — A személyemhez fűzött kombinációknak alapjuk nincsen.

Láng Lajost senki sem kérdezte, hogy lesz-e miniszterelnök, vagy sem, mégis nyilatkozott. Ezzel akarta elvágni az utját minden további kérdészködésnek és az előterjesztése felől való tudakozásnak.

Láng most a nagy negyvennyolcas győzelem után a hatvanhetes pártok koalícióját (!) akarja keresztülvinni s a kormány többségét eképpen biztosítani. Hogy Láng Lajos előtérbe jutott, bizonyítja az is, hogy Kossuth Ferenc tegnap a vezérlő-bizottság ülése előtt konferált egy politikussal, akinek a nevét — így mondják — nem lehet elárulni. Ugy véljük, nem követünk el indiszkréciót, ha megírjuk, hogy ez a titokzatos politikus senki más, mint — Láng Lajos.

— **Pártszervezkedés Hunyadmegyében.** Hunyadmegye tudvalevőleg az utóbbi időkben egészen Tiszapárti színben kezdett jelentkezni. Pedig volt idő, mikor Hunyadmegyében tekintélyes ellenzék küzdött a forumon. Apponyi Albert gróf első erdélyi kortesuját Hunyadmegyében tette s 1881-ben Déván és

Szászvároson élénk agitációt fejtett ki. A megyei birtokosság jó része azon túl is ellenzéki volt, de erélyesebb akciót különböző okokból sohasem fejtett ki. Egyike ez okoknak: a nemzetiségekre vetett tekintet, ha általánosabb szempontból nem is acceptálható, de méltányolható. Kevésbé méltányolható azonban az a „kényeskedés“-nek nevezhető tartózkodás, melyet a megye birtokosságának bizonyos elemei a balul értelmezett arisztokratikus principium aegise alatt gyakoroltak s a mely egyik nagy akadálya volt a megyei ellenzék egyöntetű akciójának. Körülbelül ennek tulajdoníthatni, hogy a különben szép eredménnyel kecsegtető ujpárti mozgalom, mely több tekintélyes birtokos kezdeményezésére másfél esztendővel ezelőtt megindult volt, közvelelenül a választások előtt elaludott. De ez indította egyszerűsmind a megye függetlenül gondolkozó elemeit arra, hogy új alapon vegyék fel a pártszervezés munkálatait s mint függetlenségi párt lépjenek akcióba. A mozgalom élén Maderspach Viktor nagybirtokos áll s az ő kezdeményezésére Petrozsényben már meg is alakult a függetlenségi párt, mely megalakulását bejelentette a középonti vezetőségnek is.

Március 15-iki ünnepek.

A nemzeti szellemnek mindinkább fokozódó megnyilatkozása március 15-ét az idén országsszerte még a szokottnál is inponzánsabbá fogja tenni.

Az oroszánrészt, különösen az erdélyi részeken, természetesen az idén is Mátyás király városa, Kolozsvár veszi ki ezen magasztos ünnepekről.

A kolozsvári és erdélyi ünnepe-

lyekről a következő tudósításokat vettük:

Egyetemi ifjuság.

A kolozsvári egyetemi ifjuság a Mátyás-szobor előtt ünnepli meg a nagy idők, nagy események virradatát.

Programmja a következő:

1. Hymnusz. Előadja Csikai Gy. zenekara.
2. Nemzeti ima, előadja a hidelvei földész-dalkar.
3. Talpra magyar! Szavalja Ursinyi E. jh.
4. Ünnepi beszéd, mondja Pólya A. bh.
5. Rákóci-induló, előadja Csikai Gy. zenekara.

A Petőfi- emléktábla előtt.

1. Hymnusz, éneklé a hidelvei földész-dalkar.
2. Talpra magyar! Szavalja: Fábián Tibor jh.
3. Ünnepi beszéd. Tartja: Daraguz A. jh.
4. Előre! Tóth Kálmántól. Szavalja Schreiber Ottó bh.
5. Záróének.

Az egyetemi ifjuság gyülekező helye az Egyetemi Kör előtt.

Ünnep a Redoutban.

A március 15-iki ünnepélyeket rendező állandó-bizottság a Redoutban rendezte az ünnepélyt délután 3 órákor.

Programmja a következő:

1. Hymnusz. Balogh Jancsi zenekara által.
2. Elnöki megnyitó. Tartja: Sándor József.
3. Szabadság-dal. Huber Károlytól: Éneklé a Kolozsvári Dalkör.
4. Emlék-beszéd, tartja: dr. Halter Károly főrendih. tag, mia. tan., egyet. tanár.
5. Talpra magyar! Petőfi Sándortól. Szavalja: Abrudányi Ede joghallg.
6. a) Megállók a kaputoknál. (Kuruc nóta.) Szabados Bélától.
b) Magyar népdalok. Éneklé: Viki Rózsika. Zenekisérettel.
7. Rákóci-induló. Goll Jánostól. Éneklé a Polgári Dalegylet.
8. Hódító nyelv. Abrányi Emiltől. Szavalja: Boross Ella.
9. Nemzeti ima. Bartaltól. Éneklé: Zsigmond Ferenc zenekisérettel.

10. Vitézinek Rákóciról. Irta Szávay Gyula. Szavalja: Réffy Lajos jogh.

11. Szózat. Balogh János zenekara által.

Március 15-én este 8 órákor ünnepi közvacsora a „New-York“ földszinti termében: 1. Márc. 15-iki bizottság őseredeti Kossuth serlegével ünnepi köszöntőt tart: Kecskeméthy István, ref. theol. tanár. 2. Közreműködik az „Összhang“ vasuti dal- és zeneegylet. A közvacsorát a márc. 15-iki bizottság rendezte. — Résztvehetnek rajta nők és férfiak egyaránt. — Étkezés étlap szerint. — Az estélyen Balogh János zenekara játszik.

Helyárok: a Vigadóban: Elsőrendű ülőhelyek 2 kor., másodrendű ülőhelyek, ablak és karzat 1 kor., állóhelyek 40 fill., ifjusági jegyek tetszés szerint. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s a tiszta jövedelmet Uniót is megörökítő kolozsvári Szabadság-szoborra fordítatik. — Jegyek válthatók: Bittó Rezső, Püspöki Miklós üzletében és Ferenczy Gyula pénztárosnál (Mezőgazdasági bank), délután a Vigadóban.

Ref. Collegium.

A kolozsvári ev. ref. coll. ifjusága március 15-én a nap nagyságához méltó ünnepélyt fog rendezni. A sikerültnek ígérkező ünnepély gazdag műsora a következő: 1. Induló. Előadja az ifjusági zenekar. 2. A „Talpra magyar“-t szavalja Daday László VI. g. o. t. 3. Marsseillaise. Előadja az ifjusági zenekar. 4. Emlékbeszéd. Tartja Böhm Dezső VIII. g. o. t. 5. Melodráma: Petőfi: „Egy gondolat bánt engemet“; zenéjét szerezte Kapi Gyula. Szavalja: Jékely Lajos VIII. g. o. t. zongorán kíséri: Szántó Miklós VIII. g. o. t. 6. Magyar népdalokat ad elő az ifjusági zenekar. 7. Induló Gyula: „Március 15.“ Szaval-

A „NAPLO“ tárcája.

A borralaló.

Irta: Jean Lorrain.

Körülbelül tizen ülhettek a monte-carlói nagy szálloda ebédlőtermében; az asszonyok mezitelen vállakkal, melyeken mint megannyi tükrön vetődött vissza a keleti gyöngyök fénye s a fehér fényű gyémántok tüzes csillogása. Az urak smokingban, kissé gyűrött inggel a kifogástalan mellények szélein, s fehér szegfűvel vagy gardéniával a gomblyukban.

Rodestern báró és bárónő; lady Forkett s a nővére miss Bellah Duncan; Nevison, a börtörst királya; a svéd követség egy attaséja, Azimoff Nedege hercegnő; egy olasz herceg; egy gazdag braziliai ültetvényes s végül egy fiatal spanyol, valamelyik angol peer titkára.

A braziliai adta a házigazdát. Egy óriási szétvont ellenző választotta el ezt a sarkot a terem többi részétől. A zenekar karzatáról csak elfojtott akkordokban ért el odáig a cigánybanda keringőjének dallama. Az átmelegedett levegő még kábitóbbá tette az asszonyi bőrnek

s a tubarózsáknak az illata. A hajfűrtök aranyos visszfénye lebegve tükrözött a hófehér nyakszirtelen. Mert a braziliai dus terítéki ebédjének meghívottai mind egyformán szökék voltak, olyan egyforma csillogású szökék, a milyen szökéseket csak öt darab aranyával lehet időnkint megszerezni Páris nagy fodrászáinál. A férfiak arca egyformán érdes és lesült a hatalmas yacht és automobil-kirándulások edző levegőjétől; az asszonyok bőre mind fölélenkitve az alig észrevehető, végtelenül finom arcfestéktől.

Az egész társaság a legteljesebb fényűzés illatát lehelte maga körül.

A csevegők egyike hirtelen Alexanief hercegnő nevét ejtette ki.

— Kicsoda ez az Alexanief hercegnő?

— Hát az a vén bolondos, a ki sohasem távozik a zöld asztal mellől; bizonyosan ismeri.

— Igazán nem ismerem, — erősítette a szép skót leány.

— Lehetetlen! Nem lehet belépni a játéktérre, hogy az ember belé ne botoljék. Azt hiszem, még csak nem is ebédel.

— Tehát külön? — Jól mondta! Valóságos külön.

— És szép?

— Szép? De az istenért, hiszen vén asszony; egy igazi vén játékos. Egészen megszállta a szenvedélye; itt tölti az egész életét.

— Nyáron is itt van?

— Nyáron is!

— És gazdag?

— Megszámlálhatatlan milliói vannak!

— Csudálatos. És szokott-e nyerni?

— Néha. De nagyrészt veszít.

— Nagyon szeretném megismerni!

— Suttogta Miss Bellah nedves, piros ajka.

Erre megszólalt lady Forkett:

— Igazán Bellah, türethetetlen vagy. Százszor láttad már ezt a vénasszonyt pompás bársony köpenyében, amelyek azonban mindig tele vannak gyűrődéssel és foltokkal. Észrevelted már többször eszevesztett óriási kalapjait is!

— Ah, igen... az az öregasszony, aki mindig piszkosnak látszik?! Tudom már! Szinte félek attól a szörnyetegtől! És csakugyan olyan gazdag?

— De mennyire!

— Hát akkor azok a mesés gyöngyök és türkiszek valódiak! Min dig hamisaknak gondoltam őket.

— Hamisak? De mennyire va-

lódia! Régi családi türkiszek császári eredettel.

— A türkiszekre vagy a családra mondd, hogy császári eredetű?

— Mindakettő. Alexanief hercegnő őse hivatalos kedvese volt II. Katalinnak.

— És mit csinál a hercegnő ezzel az előkelő familiával? — folytatta miss Bellah.

— Elfelelte őket — vetette közbe a svéd. A hercegnő férjénél volt s bizonyára nem egy veje, menyecske unokája van szerieszórvá Ukrániában és a Kaukázusban.

— Sőt Pétervárott is — szólt Azimoff hercegnő mosolyogva.

— S a faképnél hagyta valamennyit?

— Hogyne. Számára Monte-Carlón kívül nincs egyébe. Neki minden piros és fekete. Valóságos kábulatban él.

— Kedves Ottó — szólalt meg végre Ramires, a fiatal spanyol. Mondd el már végre a hercegnő történetét, náladnál senkisésem tudja jobban.

— És a svéd elkezdte:

— A hercegnő, amint tudják már tíz éve az Eucaliptus-szállóban lakik. Nemrégiben egy vándor olasz csapat szerenádott adoit a terras-

ja: Bogdán János VII. g. o. t. 8. Huber Károly: „Édes lánykám.“ Előadja az ifjusági énekkar. 9. Kéler Béla: „A puszták fia.“ Hegedűn előadja: Nagy Lajos VIII. g. o. t. Zongorán kíséri: Böhm Dezső VIII. g. o. t. Czuczor Gergely: „Riadó.“ Előadja az ifjusági énekkar. 11. Induló. Előadja az ifjusági zenekar. Az ünnepély kezdete d. e. fél 10. órakor a kollegium tornacsarnokában, melyre ez uton hívja meg az érdeklődő közönséget a rendezőség.

Báró Wesselényi levele.

Báró Wesselényi Miklós Kolozsvár város II-ik kerületének orsz. képviselője a következő levelet intézte a március 15-ik állandó bizottsághoz:

A Kolozsvári Március 15-iki Állandó Bizottság t. elnökének,

Kolozsvár.

Van szerencsém a kolozsvári Március 15-iki bizottság elnökségével tisztelettel tudatni, hogy a t. bizottság márc. 2-án tartott üléséből nyert megbízatásomnak eleget tettem és a nekem szabályszerű átnyújtás végett kézbesített kérvényt személyesen adtam át a Ház elnökének, a ki ki is jelentette, hogy a kérvényt át fogja adni a kérvénybizottságnak s az majd tárgyalni is fogja akkor, a mikor lesz megalakult kormányunk, de hogy ez aztán mikor lesz, azt egyelőre — fájdalom — még elképzelni is lehetetlen.

A midőn megbízatásomba teljesített eljárásomról van szerencsém a fentieket tudomásukra hozni, maradtam a t. állandó bizottságnak hazafias üdvözléssel alázatos szolgáljuk.

Báró Wesselényi Miklós s. k. országgy. képviselő.

Milleniumi iskola.

Március 15-iki ünnepélyt tart az

áll. milleniumi iskolával kapcsolatosan „Ifjusági Egyesület“ is igen gazdag műsorral. Felolvasást ezen estélyen Pallós Albert polg. leányiskolai igazg. fog tartani.

A keresztény munkás-egylet.

A „Kolozsvári Keresztény Munkás-egylet“ március 15-e emlékére saját egyesületi helyiségében ünnepélyt rendez a következő műsorral:

1. „Hymnus.“ Előadja: a dohánygyári dalkör.
2. Megnyitó beszéd. Tartja; Kiss Menyhért e. elnök.
3. „Talpra magyar“, szavalja: ifj. Szabó Domokos e. tag.
4. „Március 15-ike“, felolvasás: tartja Simon Károly e. II. titkár.
5. „Riadó“ szavalja: Teutenberg Béla e. tag.
6. „Élet vagy halál“ szavalja: Ábrahám Béla e. tag.
7. „Szózat“ előadja a dohánygyári dalkör.

A műsor végeztével az egyesület házi estélyt tart.

Az ünnepély este 8 órakor kezdődik:

A kath. tanoncotthon.

A „Kolozsvári Kath. Tanoncotthon“ vasárnap, március 12-én d. u. 3 órakor Károlina-tér 5. sz. I. e. helyiségében vallásos szindarabban egybekötött március 15-i ünnepélyt rendez. A műsor a következő:

1. „Hymnus.“
2. Megnyitó. Tartja Rész János a Tanoncotthon igazgatója.
3. „Nemzeti dal“ szavalja Deési Jenő.
4. „Az elhagyatot“ írta és szavalja Loitzli Gyula.
5. „Tornász induló“ előadja: Deési Jenő és Bain Béla.
6. „A magyarok Istene“ szavalja Bruda József.
7. „Szózat.“
8. „A tékozló fiu“ vallásos színmű 6 felvonásban.

másikba esik. Az ember csak ott áll és mosolyog, mialatt gitárját lóbálja.

A hercegnének egy aranyat méztatott a tányéromba dobni . . . hát instálom, azt hittem, hogy tán jó esnék egy kis külön hangversenyféle. Csak rajta, tessén megmondani a kedvenc nótáját s majd megtetszik látni, hogy értem én a módját!

A hercegné félt a betolakodó muzsikustól s mind lepattogott a festék az arcáról ijedében. De azért megtalálta hamorosan ősei egy olyan fejedelmi mozdulatát, amely alkalmas volt arra, hogy kiutasítsa vele az alkalmatlankodó muzsikust. Most aztán vagy egy hétig nem fogjuk a játékszínen látni.

— Ugyan?

— Az orosz nők mind babonások s neki most az az aggodalma van, hogy az olasz muzsikusi elrontotta a szerencsését.

A társaság kacagott.

— Sohase fogok többet nyerni! Ez az átkozott olasz rám vetette a szemét és tönkre tett.

Rodestern rágyújtott a harmadik szivarjára és így szólt:

— Mindebből az következik, hogy Olaszországban nem szabad tölzünk a borralalóval.

Sz.-Keresztur.

Székely Keresztur március 15-én a következő műsorral ünnepelel:

1. Hymnus, Erkeltől. Játssa a helybeli Polgári zenekar.
2. Ima, tartja Baczó Lajos bothfalvi ev. ref. lelkész.
3. Ébresztő, Szügyi Józseftől. Énekli a képezdei dalkör.
4. Emlékbeszéd, tartja Barabás István tordátfalvi unitárius lelkész.
5. Kossuth-nóta. Játssa a helybeli Polgári zenekar.
6. Nemzeti dal. Petőfi Sándortól. Szavalja Simó Béla III. éves képezdei növendék.
7. Budai induló, Szügyi Józseftől. Énekli a képezdei dalkör.
8. Az anya fiaihoz, Kalocsay Alántól. Szavalja Nagy Károly II. éves képezdei növendék.
9. Szózat, Egressytől. Játssa a h. Polgári zenekar. Este fáklyásmenet lesz. Hazafias beszédet tart Benedek Mihály tanító. Március Idusa Abrányitól. Szavalja Lengyel József. Mindezeket közzvacsora követi.

M.-Lápos.

Magyar-Láposon is csinosan összeállított műsorral ünneplik meg március 15-ikét. Az emlékbeszédet Barabás Samu ev. ref. lelkész tartja.

Ákosfalva.

Ákosfalva hazafias polgársága folyó hó 15-én az eddigénél sokkal nagyobb fényvel készül megünnepelni 1848. március idusát, ugyanakkor Kossuth Lajos halálának 11 éves évfordulójáról is megemlékezik. A nyárádmonti községek már is nagy érdeklődést tanúsítanak. Az ünnepi emlékbeszédet Bálint Vilmos róm. kath. lelkész tartja.

Uj helyzet előtt.

A válság alakulásai.

Homályos tekintettel botorkálunk mostanáig a politika rejtett utak teli erdejében. Valóban legfőbb ideje, hogy kijusson a nemzet a cselészövények és ármánykodások utvesztőjéből. A helyzet bonyodalmai rendkívül nagyok és kihatásaikban módfelel jelentőségteljesek. Parlamentünk egyik régi és kiválóan nagytudású tagja, a ki személyes szereplésével nagyban elősegítette a Tisza kormány bukását és a választások által teremtett helyzet minden szálát ismeri, érdekes és szenzációs módon rajzolta meg előttünk a politikai szituáció képét. A kép konturjai szélesek s kidolgozása arra vall, hogy készítője igazán mesterileg érti a dolgát.

A király és a vámközösség.

A januári választások eredménye tudvalevően azt hozta magával, hogy Tisza István kormánya beadta lemondását. A nemzet többséget adott a szövetséget ellenzőknek, nyilván azért, mert belátta, hogy ennek a programja sokkal üdvösebb az országra, mint a Tisza István politikája, melyet Bécs inaugurált. A felség akkor gróf Andrássy Gyulát, majd Kossuth Ferencet hívta magához, megtudakolni tőlük, hogy mit akar a koalíció s mi volna a békés kibontakozás ára. Andrássy és Kossuth előterjesztették a koronának a nemzet követelményeit: önálló gazda-

sági berendezkedés, nemzeti reformokat a hadseregben s a belügyi közigazgatás szervezését.

Gondoljunk csak vissza, hogy mit mondott a király Kossuth Ferencnek, meg gróf Andrássy Gyulának? A király kijelentette, hogy az önálló vámterület felállítására elé semmi akadályt nem gördít; ha akarjuk: csináljuk meg. Igérte azonkívül, hogy a belügyi reformokat is megvalósíthatjuk, csak éppen a katonai kérdésekben maradt a korona a szigorú negáció álláspontján.

Pár hete mindössze, hogy ez történt és az események, melyek azóta halmazódtak, igazolják, hogy történelmi perc volt az, a mikor a király az önálló vámterület felállítására mellett nyilatkozott. Helyre nem hozható hiba és mulasztás, hogy a nemzet nem használta ki azt a pillanatot, mikor királyának szavát bizta gazdasági fejlődésének első lépcsőfoka gyanánt.

A függetlenségi pártnak volt akkor egy árnyalata, mely a mellett küzdött, hogy a királyt szaván kell fogni. Kapcsolják ki egyelőre a koalíció programjából a katonai követeléseket s elégedjenek meg a jelen állapot fenntartásával. Okoskodásuk az volt, hogy a koronától is helyeselt — vagy legalább is nem ellenkezett — programmal alakíttassék meg a koalíciós kabinet, mely egy esztendőn belül elvégzi az önálló gazdasági berendezkedéshez szükséges összes munkákat s elősegíti azt az életbevágó reformot. — A koalíciós minisztérium ugyanez idő alatt megcsinálja az új választási törvényt, mely ellen Bécsben semmi elvi akadály nem volt. Átformálták volna egy egész ország közigazgatását s a kormány maga képeire alkotta volna meg a hatalom támaszait az egész országban. A negyvennyolcas eszmésközlemében ez a kormány megvethette volna egy új és virágzó korszak minden alapját.

Szinte bizonyos, hogy ezekkel a reformokkal szemközt, ha nem is mindjárt, de később, egy-két esztendő múlva az udvar föllép a maga követésével: az ujonclétszám s a katonai terhek emelésével. — A hadvezetőség már Széll Kálmán kormányzata alatt kérte az ujonckontingens emelését és hogy ez a kérdés lekertült a napirendről, azt tisztára belpolitikai természetű okok idézték elő. A katonai körök véleménye szerint azonban sokáig már nem lehet odáznunk ezeket a reformokat. Nézzük hát mi történik akkor, ha a király a létszám fölemelést kívánja a kormánytól? A függetlenségi párt, mely a státuszkvó mellett menne a koalíciós kormányba, egyszerűen kijelenti, hogy nemzeti engedelmények (magyar vezényszó, a katonai büntető igazságszolgáltatás rendezése, magyar zászló és jelvények, stb.) nélkül sem ujonccemelést, sem új katonai terheket nem szavaz meg. Nem tetszik ez a királynak? Jól van. Akkor kilép a koa-

előtt. A cavalleria rusticana, a nápolyi barcarollok . . . szóval az egész szokásos repertoirt feltalálták. A hercegnő ott ült minden családi gyémántjaival és türkiszjeivel egyetemben. A vén csoroszlának a játékon kívül egyetlen szendélye a zene, s különösen imádja a nápolyi és szicíliai dallamokat. Most is egészen beléjük merült, s szemét a messzeségbe függesztve, ide-oda lóbálta sovány fejét s úgy küldözte képzeletben vén lelkét az áimodott capri-öböl felé . . . Csak egy nápolyi daltam végső ütemeinél tért magához s egészen feloidvadva a hálától (jó napja volt éppen; nyert) egy aranyat csusztatott a muzsikusi tányérjába.

Mikor a hercegnő később felment szobájába és felcsavarta a villamos gorabot, majd elszédült a rémülettől. Egy embert látott maga előtt, rózsaszínű selyem ingben, fehér pantallóban, a dereka körül vörös écharppai. Az alaknak ragyogó szeme s hatalmas fekete bajusza volt. Meghajtja magát ildomosan a hercegnő előtt és parasztos hanghordással kérdi:

— Mit tetszik parancsolni?

A hercegnő megismeri benne a nápolyi daltársulat primását . . .

— Csak tessén velem parancsolni, itt volnék!

A hercegnő egyik ámulatából a

licióból, nem vesz részt többé a Kormányzatban s újból ellenzék lesz. A helyzet ez esetben ugyalakul, hogy a kormánynak nincsen többsége s a függetlenségi párt támogatása nélkül nem tud boldogulni. Természetszerű következménye ennek az oppozíciónak az új választás. Ez pedig csak a negyvennyolcas párt malmára hajtja a vizet, mert amikor Bécs elállt a maga katonai követelései, a koalíciós kormány megcsinálta már a nemzeti érdekeket képviselő választási törvényt. Egy új választás föltétlenül abszolút többséget ad a függetlenségi pártnak, mely így egyedül kormányképes párttá alakul. És következett volna a negyvennyolc teljes és tökéletes diadal.

A király formulája.

Ez a gondolatmenet helyes. És talán bizonyos, hogy a helyzet alakulása az lett volna, amint az ellenzék egyik csoportja elképzelte. De mi történt? A koalíció vezérbizottsága nem fogadta el a megoldásnak ezt a följánlott módját, hanem várt. Nagyon érthető okokon. Mert józan hazafias belátással nem hihette, hogy Bécsben még mindig nem akarják levonni a gyökeresen megválogatott helyzet konzekvenciái még mindig apró cselvetésekkel akarják othonosítani Magyarország törvényes jogait és praktikákkal akarják elútni a nemzet itéletét. Ezzel azonban akaratlanul is időt adott a bécsi udvarnak, hogy abból a meglepetésből és ijedelemből, mely a választások nyomán elfogta, ébredessen és magához térjen. A gróf Andrássy Gyulával folytatott tanácskozások s a tizenhat magyar politikus kihallgatása hetekig elhúzódott. Ez idő éppen elegendő volt arra, hogy a király tájékoztassa magát a válság és Kossuth Ferenc előtt tett kijelentéseinek következményei felől. Az udvar, mely február közepén még a legkínosabb zavarban volt és tanácsatlanul állott, ma készen van taktikájával s a helyzet egészen megváltozott. A király eszméket cserélt szabadelvű párti politikuskokkal s főképpen gróf Tisza Istvánnal. Tisza olyan erős éket ütött a király engedménye s a koalíciókövetkezményei közé, mely szétropantotta azt is, ami már ebben kész volt: az önálló vámterületet. Ez az ék: a német kereskedelmi szerződés.

Ma úgy állnak, hogy a király nem hajlandó hozzájárulni az Ausztriáról való gazdasági különváláshoz. Ő felsége most már azt hangoztatja, hogy ez tisztára pénzügyi és gazdasági kérdés, ő reá nem is tartozik, intézze el a két állam kormánya úgy, a mint tudja s a miképpen jónak látja. Semmi ugynevezett nemzeti engedmény nincs: se önálló vámterület, se katonai reform, se belügyi újjászervezés. Bécs álláspontja az, hogy maradjon minden a régiben. A halogatás politikája, ime, ezt eredményezte.

Ünnepies tudorrá-avatás a kolozsvári egyetemen.

márc. 11.

Nagy ünnepe volt ma a kolozsvári Ferenc József tudományegyetemnek. Dr. Pordea Gyula végzett joghallgatót avatták „sub auspiciis Regis“ doktorrá, tanulmányai kitünő elvégzésének jutalmául.

A doktorrá avatás ma délelőtt 11 órakor folyt le rendkívül fényes alakban az egyetem aulájában. A király személyét, mint már jeleztük, Zsilinszky Mihály v. b. t. t., vallás- és közoktatásügyi államtitkár képviselte.

Az ünnepies avatás a közönség óriási érdeklődése mellett folyt le ma d. e. 11 órakor. Az aula hatalmas termét színültig megtöltötte a nagyszámú, előkelő hölgyközönség és a diszmagyarba és fekete ruhába öltözött notabilitások egész serege. Megjelentek többek között:

Majláth Gusztáv Károly gróf román kath. püspök, Ferenc József unitárius püspök, Szabó János szamosújvári gör. kath. püspök, Szvacsina Géza polgármester, Dózsa Endre alispán, Fekete Gábor kir. táblai elnök, Heppes Miklós kir. táblai tanácselnök, dr. Pisztor Mór orsz. képviselő, Gyárfás László kir. főügyész, Pál István apátkanonok, dr. Erdélyi Károly, dr. Török István és dr. Gál Kelemen főiskolai igazgatók, Tódorffy Lukács szamosújvári helyettes polgármester, Dáldján gör. kath. esperes, Pordea László püspöki igazgató, dr. Czikmántory Ottó ügyvédi kamarai elnök, Fekete Nagy Béla városi tanácsos és számos más előkelőség. A hadsereg is fényesen volt képviselve. Így ott láttuk Ruprecht vezérőrnagy honvédkerületi parancsnokot, Babocsay ezredes csendőrkörületi parancsnokot, Bodnár és Sauter ezredeseket, Meringa alezredest, Turcsa főtörzsorvost, stb. stb.

Az ünnepély lefolyása a következő volt:

11 órakor a kisebb egyetemi tanács, — a rector magnificus és a négy kar dékánja, — dr. Kiss Mór vezetésével megjelent a teremben, gyönyörű diszmagyar ruhába öltözve. Dr. Kiss Mór rector a diszközgyűlést a következő szép szavakkal nyitotta meg:

Tekintetes Egyetemi Tanács! Tisztelt ünneplő gyülekezet! Az emberiség erkölcsi világrendjének egyik alapköve az érdem elismerése és jutalmazása és ez az ünnepi aktus, mely bennünket összegyűjtött, a nagy világrend említett törvényének egyik legszebb nyilvánulása a tudomány művelésére és terjesztésére hivatott Egyetem életében. A nemzetek állami berendezkedésének monarchikus formája a fejedelemben személyesíti meg a nemzet államiaságát, benne látja az igazság forrását, melyből az érdem elismerésének fakadnia kell. A bölcs uralkodó, ki egyetemünket legmagasabb nevének viselésével ajándékozta meg, intézménynyé és ezzel nemesen buzdító példává tette az ifjú kitarító, odaadó törekvésének jutalmazását, mely a mostani alka-

lommal egyik legkiválóbb tanítványunk személyére nézve fog végbemeni. Midőn e végből a mai ünnepi közgyűlést megnyitom, üdvözlöm Egyetemünk tanácsát, tanári testületét, üdvözlöm mindenekelőtt Egyetemünk díszes vendégkoszoruját és fölkérem a jog- és államtudományi kar ez idei nagyságos dékánját: dr. Klupáthy Antal kartársunkat, hogy szíveskedjék a mai promotio sub auspiciis Regis ügyét előterjeszteni.

Ezután dr. Klupáthy Antal jogkari dékán olvasta fel a hivatalos jelentést, melyben a mai ünnepies felavatandó jelölt élettrajzi adatai foglaltak:

Pordea Gyula dr. 1880-ban született Szamosújvárt. Gimnázialis tanulmányait a szamosújvári állami gimnáziumban, egyetemi tanulmányait pedig a kolozsvári és a bécsi egyetemeken végezte. Összes vizsgálatait és szigorlatait kitüntetéssel tette le. Ezelőtt két évvel pedig summa cum laude a jogtudományok tudorává avatták. Azután három évig ügyvédjelölti praxist folytatott Nemrégiben pedig az államtudományi szigorlatait is letette és pedig eddigi eredményeihez méltón szintén kitüntetéssel. Ekkor kérte királyi auspicium alatt történő felavatását, a melyet Ő felsége a legkegyelmesebben megengedni méltóztatott.

Pordea Gyula irodalmilag is sikeres és elismeréssel méltatott működést fejtett ki. Három év óta belső dolgozó társasága a HUSZADIK SZÁZAD című társadalomtudományi folyóiratnak, ahol számos érdekes és tartalmas cikke és közleménye jelent meg. Azonkívül nagyszámú rövidebb és hosszabb értekezést tett közzé különböző vidéki lapokban.

Ezen előterjesztések után Kiss Mór dr. felkérte Schilling Lajos dr. prorectort és Klupáthy Antal dr. jogkari dékánt, hogy Zsilinszky Mihály v. b. t. t. államtitkárt, Ő felsége képviselőjét a diszközgyűlés megkezdéséről értesítsék és kérjék fel a megjelenésre. Addig, míg ez megtörténik, az ülést felfüggesztette.

Alig néhány perc múlva jelent meg lelkes éljenzés között Zsilinszky Mihály előkelő, rokonszenves alakja, gyönyörű megszíni magyar ruhába öltözve. Kiséretében voltak dr. Gopcsa László min. osztálytanácsos, dr. Schilling Lajos prorector és dr. Klupáthy Antal jogkari dékán. Dr. Kiss Mór a király képviselőjét a következő bensőségteljes szavakkal üdvözölte:

Nagyméltóságú királyi képviselő ur!

A közfelfogás azt hirdeti, hogy fejedelmek minden szava történelem. Ha valahol, úgy az Alma Mater e szentelt csarnokában valóban át kell éreznünk ama kijelentés igazságát. Mert hisz az Egyetem életében igazán kiemelendő esemény az, midőn a királyi felség képviselőjének ajkairól elhangzik a királyi szó, melylyel az uralkodó atyai gondossága egy derék ifjúhoz fordult, hogy őt megjutalmazza és további életpályájára lelkesítő buzdítással lássa el. Ránk nézve pedig csak fokozhatja a mai ünnep jelentőségét az a már

önmagában véve is örvendetes körülmény, hogy a királyi ige hirdetőjeként immár hetedik ízben, Nagyméltóságodat tisztelhetjük körünkben.

Szeretettel és hálával köszöntjük tehát Nagyméltóságodat és kérjük, hogy kegyeskedjék megengedni, hogy a mai promotio „sub auspiciis Regis“ ünnepélyét megkezdhessek.

Most dr. Pordea Gyula lépett Zsilinszky Mihály elé, hogy szívből fakadó szavakkal tolmácsolja háláját Ő felsége rendkívüli kegyéért s egyszerűs mind erős fogadást tegyen, hogy tehetségével mindenha a hazát és a udományt fogja szolgálani.

Ezután fölavató értekezését olvasta fel a női munkakérdésről. A felolvasott dolgozat csak kivonata volt a jelölt azon dicsérettel kitüntetett dolgozatának, melyet a jogi karhoz benyújtott, de az abban foglalt figyelemreméltó eszmék, érdekes példák így is teljesen lebillenceselték a közönség figyelmét.

A nagy tetszéssel fogadott értekezés után a jelölt letette a tudori esküt, s miután a rector és a dékánok a jelöltet kézfogás által ünnepélyesen doktorrá, fogadták, az avatás aktusa befejezést nyert.

Szinte áhítatos csendben intézett most beszédet a király képviselője a sub auspiciis regis doktorrá avatott ifjúhoz. A gyönyörű eszmékben gazdag magasztos szellemű beszéd mély hatást keltett az egész közönségben.

Dr. Zsilinszky Mihály beszéde.

A legmélyebb alattvalói hódolattal és hazafias örömmel jelentem meg e tudományegyetem mai lélekemelő ünnepélyén; megjelentem Ő császári és apostoli királyi Felsőgenek küldötteként azon legmagasabb megbízással, hogy az előtűnk álló jeles ifjunak, a tanulói pályán szerzett érdemei elismerésül átadjam a királyi Felsőgen legszebb ajándékát.

Nagyjelentőségű eszmék és felette örvendetes tanulságok fűződnek mai ünnepeltünk felavatásához. A felavatott ifjunak bölcsőjét szegény sorsu, érdemes papi család egyszerű hajlékában ringatták. Az első általó dal, melyet gyermekkorában hallott, nem a magyar népköltészet terméke volt, — és az első betű, melyet az iskola padján leírt, valószínűleg nem Árpád nyelvének értelmét fejezte ki.

És ime, a valláserkölcsi alapon jó irányban folytatott nevelés, a lélek tehetségeinek összehangzatos fejlesztése, a hazafiság és humanitás eszméinek bölcs összeegyeztetése, tanulmányainak végén oly kiváló ifjút tüntet fel előtűnk, a kit e tudományegyetem tanári karának ajánlatára a koronás király érdemesnek találta arra, hogy sub auspiciis Regis avattassék fel tudorrá!

Érdemes volna a mai dicsőség napjág elvezető tanulói pályának részleteit, nehézségeit és a felmerült nehézségek legyőzésére fordított szellemi és erkölcsi erőfeszítésnek mértékét és fokozatait ismerni. Bizonyára érdekes és tanulságos lélektani momentumok tárulnának lel-

ki szemünk elé. De ez ünnepélyes pillanatban legyen elég csak két nagy tanulságot levonni a magyar és nem magyar ajku tanulók számára egyaránt.

Az első tanulság az, hogy hazánkban, nyelv- és valláskülönbség nélkül, minden egyes ifju kivívhatja társainak és előljáróinak szeretetét és becsülését egyéni érdemei által. Nem fényes név, nem előkelő születés és nem magas rang, hanem igazi tehetség, szorgalom és hazafias jellem az, mely mindenkinek biztosítja a jók és nemesek elismerését.

A másik tanulság pedig az, hogy a mi soknyelvű hazánkban, nyelv- és valláskülönbség nélkül, mindenkiből hű és honszerető polgár lehet, ha minden körülmények között teljesíti hazafias kötelességét.

Nem hangzatos jelszavak, nem külső jelvények, nem izgató szónoklatok és a néptömegek szívét és szemét megvesztegető fényes felvonulások után ítéljük meg a hazafiságot, hanem szép és nemes cselekedetek után.

Nemzetünk története és nagyjaink példája mutatja, hogy nem az mozdítja elő ennek a jobb sorsra érdemes magyar nemzetnek egységét, nagyságát és boldogságát, a ki a századok óta köztünk élő nemzeti-iségeket ingerli, kicsinyli és gyalázza, ezzel a gyűlölség romboló tüzeit tovább terjeszti, hanem az, a ki szeretettel magához emeli, neveli őket tettekben nyilatkozó polgári erényekkel, jó példával jár elől, a ki értelmi fölényével, érzelmi nemességével, erkölcsi jellemével, erős hitével és meggyőződéssel, szóval: szellemi összes tehetségével akar és tud vonzó, hódító és egyesítő erőt gyakorolni honfitársaira!

Az igazi hazafiság csalahatatlannak csak közhasznú tettekben nyilvánul; a közhasznú tettek pedig a sziv tiszta forrásából fakadnak, abból a hozzáférhetlen mély, titokteljes érzelemből, mely ép oly láthatatlan, mint a delectü ereje, de azért minden körülmények között, bűben és örömben, verőfényben és viharban csak egy irányt mutat. Igen, ez a titokteljes szent érzélem az, mely nem tűr el külső kényszert és erőszakot, melyet durva kézzel nem lehet más irányban hajlítani; de, ha rokonérzelemre, szeretetre és méltányosságra talál; ha az, a mi neki szent, másnál is tiszteletben tartatik, akkor önkénytelenül összeretartó és összeretartó láthatatlan erővé válik, mely — mint a delectü — minden körülmények között egyfelé irányítja a honfikebleket. A hol ez a biztos alapon nyugvó hazafiság van meg, ott a nemzet mindenkor elég erős lesz arra, hogy betöltse azt a hivatását, melyet történelmi hagyományai és nemzeti nagy céljai előírnak.

Nagy célokot csak egyetértéssel és közös erővel lehet megvalósítani. Viribus unitis! Ez jelszava a mi koronás királyunknak is, a ki nagy birodalmának széthúzó ele-

meit oly bámulatraméltó bölcseséggel tudja összetartani, a ki nagy országos gondjai között sem feledkezik meg a magyar ifjuság haladásának ily irányu előmozdításáról.

Őn, ifju barátom, azon kevesek közé tartozik, a kik a királyi Felség kiváló kitüntetésében részesülnek; otthoni magaviselete és tanulói pályáján kifejtett tudományos tevékenysége folytán a mai szép ünnepélynek központjává lön; és én szerencsésnek érzem magamat hogy legkegyelmesebb uram, koronás királyom legmagasb megbízása folytán ezt a drágaköves gyűrűt azon hű óhajással nyújthatom át, hogy azt — mint e mai dicső nap legszebb emlékét — szent ereklye gyanánt őrizze meg.

Ez a szép nap, mint egy álom, elmúlik, de emlékét meg kell őriznie élete utolsó lehelletéig, hogy az lelkesítőleg és erősítőleg hasson a közélet nehéz küzdelmeiben.

Legyen hű eddig követett utjához, magyar hazájához, királyához, tudományszakához és önmagához:

Ugy fogja kísérni Istennek áldása és embertáraitak őszinte szeretete. Ugy legyen! (Hosszas, lelkes éljenzés.)

A király képviselője most átadta dr. Pordea Gyulának a király ajándékát, egy vékony arany karika gyűrűt, melynek nagy ovál alakú ékkő fején Ő felsége monogramja van drága kövekből kirakva.

Az ünnepélyt dr. Kiss Mór fejezte be, melyben először a felavatott ifjuhoz, majd — felemelkedve helyéről — a király képviselőjéhez szólott. A megkapó beszéd következőképen hangzik:

Tisztelt Doktor ur!

Őn elnyerte az ifju kor munkáságának legnagyobb jutalmát, a Felség ajándékát, a gyűrűt, mely már az ősi mythos szerint, a mindenséget fényvel körülvevő igazság jelképe. És bizonyára eltörülhetetlen betűkkel lelke mélyébe véste azokat az imént elhangzott, fenkölt szavakat, melyekből megértette, hogy az igazság jelképe, az a csillgó drágakő nemcsak kitüntetés, hanem kötelez. Kötelezi arra, hogy küzdjön a tudomány igazságaiért, hiven, elszántan, odaadással, férfiuhoz és hazafihoz méltó módon.

Nemcsak letett ünnepélyes fogadalma kötelezi őnt a haza és embertársai javának előmozdítására, őn első sorban a Felség gyűrűjével van eljegyezve a hazafiság és humanizmus kultuszának.

Kísérje Őnt, egész életén át, a királyi ige soha nem halványuló emléke, legyen az Őnre nézve a hazaszeretet és magyar hazafiság önfeláldozó érzésének kiapadhatatlan forrása, fakadjon abból Őn által minél dusabb áldás a mi édes anyánkra, hazánkra! (Élénk éljenzés.)

És most kegyeskedjék Excellenciád, a Felséges Ur fölkeant személyének képviselője megengedni, hogy Ő felsége kegyességét, szivünket, lelkünket, mélyen átható atyai gondoskodását az igaz magyar hazafi hűség érzésével megköszönhessük, hogy Ő felsége királyi tényének jelen ünneplése alkalmával ismételt hangoztathassuk, miként e szentelt csarnokban az egyetemi tanítótestület minden tagjának törekvése egy cél-

ban forr össze: kutatni és hirdetni a tudomány igazságait és ezzel előmozdítani a magyar haza boldogságát, ápolni a hazaszeretetet, nem azt a beszélő hazaszeretetet, mely tetszetős szölamokban merül ki, hanem azt a tetterős hazaszeretetet, mely a haza igazi javát előmozdító hasznos munkásságban nyilvánul meg, (Lelkes és hosszas éljenzés) melynek élénken lobogó lánja váltja ki az ezeréves magyar királyságot, örökre fentartani tudó nemzeti erőt, oktadni a gondjainkra bizott ifjak fogékony lelkét, hogy bármi módon imádják az egy, az igaz istent, imádságukkal, a hazaszeretet oltáránál a magyarok istene előtt boruljanak le. (Hosszas éljenzés.) Mert ezzel mutathatjuk be igaz hűségünket, méltó hódolatunkat a jóságos, a bölcs Uralkodó szentséges személye iránt, kinek képviselőtében hogy Excellenciád körünkben megjeleni kegyeskedett, ezért a jelen ünnep befejezésekor is, ismételt köszönetet mondunk, hangoztatva a hű kívánságot mely minden jó magyar hazafi keblét dagasztja, hogy ő cs. és ap. kir. Felsége, legkegyelmesebb Urunk és királyunk, I. Ferencz József éljen! (Zajos éljenzés.)

Ezzel a lélekemelő ünnepély véget ért és dr. Zsilinszky Mihály államtitkár a közönség lelkes óvációja között távozott az egyetemről.

Diszebéd.

Zsilinszky Mihály államtitkár tiszteletére az egyetemi ifjuság ma d. u. 2 órakor a New-York szálló földszinti nagytermében fényes bankettet rendezett. A főhelyen ült Zsilinszky Mihály v. b. t. f. államtitkár, tőle jobbra foglaltak helyet dr. Kiss Mór egyetemi rektor, Ferencz József püspök, Dózsa Andre alispán, az államtitkár baloldalán Szvacsina Géza polgármester, Gopcsa László min. osztálytanácsos, dr. Schilling Lajos egyetemi prorektor helyettes, dr. Haller Károly főrendiházi tag. A jelen voltak névsora a következők:

Dr. Balogh Arthur, dr. Benedek Miklós, dr. Biró Balázs, dr. Bónya Sándor, dr. Boeskor Mihály, Cicarián Gusztáv, dr. Czikmántori Ottó, Demeter János, Dózsa Andre, Duha Kristóf, dr. Eöry István, Erdélyi Traján, dr. Erdődy Béla, Esztegar Gergely, Esztegar István, Fekete Gábor, dr. Fekete Károly, Fekete-Nagy Béla, Felszeghy Béla, Ferenczy József, dr. Folyovics János, dr. Gabányi Imre, dr. Gál Arthur, dr. Getrie Sándor, dr. Gyury Agoston, Gláza Vazul, Gulasi Albin, dr. Gyalui Farkas, dr. Haller Károly, Herczeg Jenő, Hosszu László, Jánosi Béla, Jelen Gyula, dr. Kenyeres Balázs, dr. Kiss Mór, dr. Kiss Sándor, dr. Klupathy Antal, dr. Kolozsváry Sándor, Kopár Márton, Koróján Sebő, dr. Kossutány Ignác, Kohn Viktor, Makai András, dr. Márki Sándor, dr. Márton Lajos, Máthé Gyula, dr. Mikó Lőrinc, dr. Moldován Gergely, Moldován Teofil, dr. Morár Tivadár, Nagy Erus, Német Péter, Odics József, dr. Papp Bogdán, Papp Jakab, Pelel Gy. Pető József, dr. Perl Alfréd, ifj. Petrán J., dr. Pisztori Mór, Prodea Gusztáv, Prodea János, Prodea László, Prodea Sándor, dr. Porociu Viktor, dr. Posta Béla, dr. Pozsár Miklós, Rád Márton, dr. Ramoncaj László, Rosiescu Tullius, Schilling Árpád, Schreiber Ottó, Schneller István, Sreiber Miklós, Szász Domokos, dr. Szamosy János, dr. Szádecky Lajos, Semler Gusztáv, dr. Szeinler Jenő, Szvacsina Géza, Tangi Károly, Todorán Andre, dr. Udránszky László, Urmánczy Andre, Vajda Gyula, dr. Vályi Gyula, Voith Gergely.

Az első felköszöntőt Zsilinszky államtitkár mondta a királyra, melyet mindenki állva hallgatott meg. A pohárköszöntő végével Csikay György zenekara a Hymnust játszotta. Másodiknak Kiss Mór dr. szólott és Zsilinszky Mihályt éltette. Felköszöntőt mondtak még Pólya Antal, Pordea Gyula dr., — Pordea Gyula dr. a tanári karra, —

Posta Béla dr. Berzeviczy Albert miniszterre, — Szvacsina Géza polgármester Zsilinszky Mihályra, — Ferencz József püspök Pordea Gyula dr. szüleire, Duha Imre szamosujvári polgármester helyettes Pordea Gyulára, — Posta Béla dr. a szamosujvári tanárookra, — Pisztori Mór dr., Kiss Mór dr., Biró Balázs dr., s végül ismét Zsilinszky Mihály államtitkár.

A bankett emelkedett hangulatban d. u. 5 óráig tartott.

Levélsikkasztó postaszolga.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márc. 11.

A nyugati pályaudvaron levő postahivatalban nagy sikkasztásnak jöttek a nyomára. Rájöttek, hogy egy ott alkalmazott postaszolga két esztendő óta dézsmálja a leveleket, leszedi róluk a bélyegeket, aztán megsemmisíti őket.

A postahivatalban tegnap délután a vasuti vendéglő egyik pincére ajánlott levelet akart feladni. Mielőtt az „ajánlott levelek“ felírásu rekesz elé ért, Begov Aladár 37 éves postaszolga megszólította:

— Ha bélyeg kell, van nálam.

A pincér örömmel kapott az alkalmon, annál is inkább, mert nagyon sokan álltak a bélyegárusító hivatainak íróasztala mellett. A szolga ekkor a jegyzőkönyvből három darab 10 filléres bélyeget vett ki s nagy óvatossággal ráragasztotta a levélre. A manipuláció az óvatosság dacára is föltűnt a véletlenül éppen arra járó hivatalfőnöknek. Rászólt Begovra:

— Mit csinált itt maga?

— Volt három bélyegem főnök ur, azokat eladtam ennek a pincérnek.

A főnök nem szólt semmit, hanem megbizta a tisztviselőket, hogy figyeljék meg a szolgát. Nem kellett sokáig várnok. A délután és az est folyamán négy esetben érték tetten, a mint bélyegeket árusított. Leszedték a levelekről a szolga által fölragasztott bélyegeket s akkor rájöttek, hogy valamennyi használt, illetőleg valamennyi föl volt már ragasztva. Szigoru vizsgálatot indítottak, a melynek folyamán Begov bevallotta ugyan, hogy borra való reményében szokott bélyegeket árusítani, de azokat rendes áron veszi és rendes áron adja is el. Arra a kérdésre, hogyan kerültek a tegnap föladott levelekre használt bélyegek, azt felelte, hogy azokat a saját elrontott leveleiről szedte le. A postafőnök még az est folyamán följelentést tett a szolga ellen a postagazgatóságnál, a mely viszont a rendőrséget értesítette az esetről. Székely Vladimir rendőrfogalmazó, központi ügyeletes kihallgatta a szolgát, a ki azonban előtte is csökönyösen hangoztatta ártatlanságát. A fogalmazó erre házkutatást tartott Begov Podmanicky-utca 33. számú lakásán, a mely azzal az eredménnyel járt, hogy az egyik ruhásszekrényben két szivardobozt

találtak — telve levelekről leszedett bélyegekkal és megrongált levélborítékokkal. Ekkor azután Begov Aladár beismerte, hogy körülbelül két esztendő óta dézsmálja a leveleket. A postahivatalnál ő volt megbizva a leveleknek a postaszekrényből való kiszedésével és „vonalozásával.” A szortírozás alatt aztán észrevétlenül sikkaszthatta el a leveleket. A bűnös szolgát letartóztatták.

A háboru.

A harcolók veszteségei.

Budapest, márc. 11.

A Daily Telegraph ismétli a Kolumbin nevű tokiói lap tegnapi hírére, hogy az oroszok száz ágyút veszítettek. Elvesztett 150,000 ember, 50,000 orosz hír szerint, fogásba jutott.

Budapest, márc. 11.

A „Standard” jelenti Tokióból tegnapi kelettel: Több orosz hadtestet Mukdentől északra és keletre a japánok bekerítettek. Az orosz veszteségek halottakban, sebesültekben és foglyokban meghaladják a 200.000-et.

A japánok az oroszoktól 100 ágyút foglaltak el.

A oroszok békét kérnek.

Budapest, márc. 11.

A „Daily Graphic” jelenti: Az orosz külügyminisztérium érintkezésbe lépett a francia kormánnyal a béketárgyalások bevezetése céljából. A francia kormány pedig az angol kormányt kérte fel, hogy a méltányos feltételek mellett kötendő békét közvetítse a japánokkal. Az orosz részről való béketerkövések arra vezethetők vissza, hogy a Franciaországban felvenni szándékolt újabb orosz kölcsön a legutóbbi események hatása alatt meghiusult.

LEGUJABB.

— A „NAPLO” távirati és telefon-tudósítása. —

Wekerle missziója.

Budapest, március 11. (Saját tud.) A nemzeti kaszinó egyik különtermében ma hosszabb ideig tartó tanácskozás volt, melyben Andrassy Gyula gróf Darányi Ignác és Wekerle Sándor vettek részt. A tanácskozás híre politikai körökben nagy feltűnést keltett, mert Wekerle Sándor a király által történt meghallgatása óta a politikusok közül senkivel sem érintkezett. Azt hiszik, hogy Wekerle mint homoregius fog szerepelni. Valószínűbb azonban, hogy Wekerle Andrassy Gyula grófnak egyengeti útját.

A király és a kihallgatások.

Budapest, márc. 11. (Saját tud.) A király a kihallgatott politikusok

fejtegetéseiből jegyzeteket készített. Ezeket a följegyzéseket most földolgozzák. Ez eltart 3 napig. Döntés csak ezután várható. A király március 16-án vagy 17-én érkezik Budapestre.

Apponyi.

Budapest, márc. 11. (Saját tud.) Apponyi Albert gróf Eberhardra utazott, hogy zavartalanul dolgozhassék. Apponyi a feliratot készíti melyet az országgyűlés elé fognak terjeszteni és a melyet a többség természetesen el fog fogadni. A felirat sürgetni fogja a válságot és előterjesztést tesz a megoldásra.

A magyar vezényszó.

Budapest, március 11. (Saj. tud.) A disszidensek napok óta azon tanácskoznak, hogy miként lehetne a válságot úgy megoldani, hogy a katonai kérdésekben a király és a nemzet álláspontja között létező óriási tér áthidalassék. Állítólag most sikerült is valamely megoldásra alkalmas formulát találni.

Tisza gróf Bébsben.

Budapest, március 11. (Saj. tud.) Tisza István gróf miniszterelnök holnap reggel Bécsbe utazik. A király holnap vagy hétfőn kihallgatáson fogadja.

Nagy sikkasztás Rómában.

Budapest, márc. 11. (Saját tud.) A római Fra Girolamo nevű kolostorban óriási sikkasztásnak jöttek nyomára. A kolostor 6 milliót érő vagyonából 4 milliót sikkasztottak el.

Kossuth a helyzetről.

Budapest, márc. 11. (Saját tud.) A „Budapest” holnap reggel megjelenő számában Kossuth Ferentől hosszabb cikket közöl, melyben Kossuth Ferenc mélyeséges megdöbbenésének ad kifejezést, hogy a nemzeti törekvések a király merev álláspontja miatt érvényre nem jutnak. A király teljesen azon, még az abszolút korszakból maradt felfogásban él, hogy a hadsereg egysége az egységes vezérleti és vezényleti nyelvtől függ, holott azt a hadsereg háromnegyed része nem érti. Rámutat Kossuth, hogy a kétféjű sas, mint a római szent birodalom cimere, egy már nem létező hatalomnak jelképe. Nincs nagyobb akadály — mondja Kossuth — mint egy létező rögzisme ellen küzdeni, melynek következtében minden jó hajlandóság, mely a királyban a válság megoldására létezett, kárba vész. A baj ott van, hogy a királyt katonai környezete, melynek 99 százaléka osztrák, egészen befolyása alatt tartja.

Királyunk és a hulli incidens.

Budapest, márc. 11. (Saját tud.) A „Eremdenblatt” és a „Neue Freie Presse” a királynak báró Spaun tengernagyhoz intézett táviratát köz-

lik, a melyben az uralkodó örömmel fejezi ki elismerését a tengernagynak azért, hogy résztvett a hulli kérdés megoldására összegyűlt bizottságban. Az uralkodónak örömet okoz és haditengerészetének büszkesége, hogy a tapasztalt tengernagynak ítéletéhez fordultak és azt tisztelettel méltatták. Az uralkodó biztosítja Spaunt, hogy a jövőben is számít tanácsára.

Zene.

Lalla-Roukh.

Opera-előadás a zene-conservatoriumban.

A mit lapunk tegnapi számában a zene-conservatorium által rendezett opera-előadásról előre megjósoltunk, fényesen bevált.

Az előadáson megjelent közönség egyhangulag avval az impreszióval távozott, hogy a Lalla-Roukh tegnapi bemutatása esemény volt Kolozsvárt.

A magán szereplők közül, ha Sándor Erzsébet k. a. tüneményes ének tudását külön kiemeljük, ezt nem azért tesszük, hogy a többieknek — kivétel nélkül — fényes sikerét valamivel alábbszállítani akarnók.

Fentartjuk utagunknak, hogy a következő előadások után behatóbb ismertetést adjunk arról az „esemény”-ről, a mi tegnap este történt.

Ezuttal röviden regisztráljuk, hogy az az intelligens közönség, mely a szorongásig megtöltötte a zene-conservatorium helyiségét, alig volt képes a meglepetéstől, szabadulni, a mit műélvezetben Farkas Ödön ezuttal neki nyújtott.

Mert a köszönet, mivel Kolozsvár tartozik a tegnapi estéért, első sorban őt illeti. De ki kell fejeznünk köszönetünket egyenként Sándor Erzsébet és Benedek Ilus kisasszonyoknak, Székelyhidny és Zsigmond uraknak, kik szintén részt kérnek a fenomenális sikerből.

Kolozsvár a mai naptól kezdve belépett a muzsikális városok sorába.

Üdvözöljük, kik a tegnapi élvezetet nekünk megadták. M—o.

MULATSÁG.

Virágbazár. A mai estén harmadszor töltötte meg nagy és előkelő közönség a vén Redout termeit. A változatos program ez alkalommal az előképekkel vette kezdetét. Az első képben Hintz Rózsika személyesítette a bájjal és kedvességgel teli „Merengést.” Csengeri Piroska és Br. Horváth Hortense mutattak ezután a messze Japánból egy kedves képet. A „Három Grácia”-t Bartók Margit, Farczady Erzsike és Ákontz Czini keltették életre a közönség nagy gyönyörűségére. A képek sorozatát Br. Bálint Mártha és gróf Apponyi Rezső „Rococo”-ja méltóan fejezte be. Ezután vette kezdetét a tulajdonképeni műsor, melynek első számait a kis Szabó Gyuri zongorázta Griegtől és Chopintól egy-egy darabot korát túl haladó precizitással. P. Lukács Juliska Heicce „Egy anya keserve” c. költeményét szavalta nagy hatással. Végül Székely Gyula énekelt véget nem érő tapsok között Stephanides karmester remek kísérete mellett a „János vitéz”-ből egy pár dalt.

A program után elkezdődött a pénztárcák ostroma, a mely kacagó jókedvvel a késő esti órákig tartott.

A mai műsor a következő:

1. *Polka de la Reine* (előadja zongorán Polak Izabella urhölgy.)
2. *Az első debüt*, monolog előadja Horváth Paula.
3. *Ének*, éneklí Károlyi Leona urnó.
4. *Hegedű szám*, előadja László László ur.
5. *Szerenád* Borsai Samutól, éneklí Kalmár József ur.

Hangverseny után tánc.

A növegyleti sorsjáték húzása hétfőn márc. 13-án fog megtartatni délután 3 órakor a Redout termében, hol a nyeremény tárgyak ki lesznek állítva.

NAPLO.

— Hírek. —

* **Zsilinszky Mihály elutazása.** Dr Zsilinszky Mihály v. b. t. t., vallás- és közoktatásügyi államtitkár, miután részt vett a dr. Kiss Mór egyetemi rector által tiszteletére rendezett vacsorán, ma éjjel 11 óra 20 perckor hazautazott Budapestre.

* **A hazafiság áldozata.** Egy szerencsétlen ember megrendítő öngyilkosságáról értesülünk, kit magyar hazafisága miatt tulzó nemzetiségi fajokonai a halálba üldöztek. Daul Tivadar 36 éves, gör. kath. vallású bánffihunyadi néptanító volt a boldogtalan, ki ma reggel egy helyi szállodában 7 mm. revolverével agyonlőtte magát. Hátrahagyott levelében meghatóan panasolja el, hogy román nemzetiségű fajokonai üldözése elől kellett a halálba menekülnie. Román létére ugyanis a magyar kultúra előmozdításában szerepet játszott, sőt érdemeiket szerzett s ezért a tulzó románok, mint fájának árulóját, engesztelhetlenül üldözték. A szegény ember hulláját a bonctani intézetbe szállították s egyidejűleg a rendőrség szüleit és testvérét, — ki szintén néptanító — sürgőnyileg értesítette a szomorú esetről.

* **Elveszett értéktárgy.** Folyó hó 9-én éjjel 12—1 óra között br. Bálint Józsefné öméltsága a Király-utcától a Jókai-utcaig egy ezüstbe foglalt fehér kövekkel kirakott broszot elhullatott. Mivel emlékké, kéri a becsületes megtalálót, hogy azt Jókai-u. 8. sz. alá beadja, hol illő jutalomban fog részesülni.

* **Életunt katona.** Kohn Kálmán közkatona a tegnapi napon szüleinek Teleky utca 3. szám alatt levő lakásán öngyilkosságot kísérelt meg. Három pakli gyufát oldott fel vízben s az oldatot megitta, de szerencsére tettét még idejekorán észrevették. A gyorsan kivonult mentők a csapatkórházba szállították. Sérülése súlyos, de nem életveszélyes. Állítólag felebbvalói részéről szenvedett bántalmaztatása keserítette el annyira, hogy a halálban keressen enyhülést.

* **Exhumálás.** Még a múlt év elején történt, hogy az Egeresen alakult „Companie des mines de Transylvanie” közbányatársaság sodronykötélpályával szerelte föl bánya telepét. Az építési munkálatok alkalmával szerencsétlenül járt Kovács István munkás, ki a szenved-

dett sérülések folytán meg is halt. A megindult büntető per során a törvényszék vád alá helyezte Mieszkovszky vállalati igazgatót és Uczás Ödön mérnököt. Az ügy már fő tárgyalásra is került, itt azonban a bizonyítékok kiegészítése vált szükségessé és a törvényszék elrendelte Kovács István hullájának exhumálását. Az exhumálás céljából ma száll ki dr. Lázár Ernő vizsgáló bíró, dr. Schneller jegyző, dr. Kenyeres Balázs és dr. Kerekes Gyula törvényszéki orvosszakértők.

* Szappanos István és a vajda. A galambösz kecskeméti képviselő, Szappanos István mondta el ezt az elég pikáns históriát:

— A napokban furcsa dolgot bízott rám Kossuth Ferenc. Azt mondta, beszámoljak Eötvös Károlyljal.

— Neked kell azzal beszélned, kedves öcsém, te vagy a párt vezére — mondtam Kossuthnak.

— Én nem bírok azzal a keményfejú vajdával — felelte Kossuth — azzal Pista bátyámnak kell beszélni.

Fölkerestem a vajdát s azt kérdeztem tőle:

— Hát te, Károly öcsém, hol tekerőgsz?

A vajda rám néz, én meg folytatom:

— No igen, mert nem találak sehol sem köztünk, pedig neked ott van a helyed.

— Nono, Pista bátyám, — szabadott a vajda — lögyön csak türelemmel, nincs még itt az ideje.

— Mán pedig én nem várok, sé hónapokig, sé hetekig. A te eszödre szüksége van a mi pártunknak.

— De egy hétig csak vár Pista bátyám?

— Egy hét ide-oda, hanem egy hét után számon kéröm tőled az ígértedet.

— Ennyit beszéltem a vajdával — folytatta Szappanos bácsi — de azt hiszem csak le akart rázni a nyakáról, mert hiszen annyira öszszeszótt a Bánffy-párttal, hogy onnan ugyan nem szabadul meg.

Szappanos Istvántól különben megkérdeztek, mit gondol: lesz-e kibontakozás?

— Lösz nyavalya! — mondta és egy megvető kézlegyintéssel elintézte Tisza Istvánt, Khuent és az egész válságot.

* Külföldi rövid hírek. Véres harc a rablókkal. Az algiri Beni-Juniból táviratozzák: A Ben-Cireg-Besasz vasuti vonal építéséhez kirendelt lovas járőr megütközött egy rablócsapattal. Heves harc után a rablók elmenekültek. Elestett két rabló és egy katoná. — Egy bíró botránya. Drezdából jelentik: Egy Coccius nevű bírónak, aki tartalékos tisz, pincérlányokkal viszonya volt, akiről kényes helyzetben fényképfelvételeket csinált. Az erkölcsletlen képeket felesége fedezte föl, aki válopört indított ellene. A bírót rangjától megfosztották és fölfüggesztették. Coccius elmeállapotának zavartságával védekezik. — Nagy szerencsétlenség. Marseillen szerdán, mint mindenkor, nagy vásár volt. Rengeteg nép hullámozott az utcákon, mikor egy kocsis lovai megbokrosodtak és a sokaság közé rohantak. A megvadult lovak tizenhat embert tiportak halálra.

* Minden takarékos háziasszony figyelmébe ajánljuk a Fiumei Kávé-behozatali Társaság Fióktelepének (Mátyás király-tér 12. kintő minő-

ségi kávéit, teáit és rumjait. Olcsó árak! Telefon!

x Remekmű. Megjelent az „Ermelléki első szőlőoltvány telep” árjegyzéke 15-ik évfolyam, rendkívüli díszes kiállítás, számos képpel és gazdag tartalommal, mely nemcsak az árakat, hanem mindenkinek, aki a szőlészet iránt nem is érdeklődik, szükséges gyakorlati utasításokat is tartalmaz. Ez a mű bemutatja és bőven ösmerteti az országban oly rohamosan terjedő sodronyfonat és tuskés sodronykerítések alkalmazását is 12 képen. Aki címét egy levelezőlapon tudatja, annak ingyen és bérmentve küldetik meg, cím: „Ermelléki első szőlőoltvány telep” Nagy-Kágya (Biharm.) Ezen telepnek mai számunk hirdetései rovatában közölt „Szőlőlugast ültessünk” című hirdetésünkre felhívjuk olvasóink nagybecsű figyelmét.

Egyletek.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés kolozsvári kerületének választmánya 1905. évi március hó 14-én (kedden) esti fél 9 órakor a kolozsvári kereskedők és kereskedőifjak körhelyiségében ülést tart, melyre a választmány tagjai tisztelettel meghívataknak. Tárgysorozat: 1. Elnöki közvélemények. Ügyforgalmi jelentés. 2. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. Vasárnapi munkaszünet rendezése. 4. Házalási ügy és a házi iparcikkkel való kereskedés rendezésének ügye. 5. Tagok törlése feletti határozat. 6. Választmányi tagok választása Szamosujvárról és Bánffy-hunyadról. 7. Beszámoló gyűlés határidejének és tárgysorozatának megállapítása. 8. Indítványok.

SZÍNHÁZ

Színházi műsor:

Vasárnap d. u.: Orleansi szüz (ifj. előadás X.).

Vasárnap este: Az arany patkó (b. 142. sz.).

Hétfő: Az arany patkó. (B. 143. páratlan szám.)

Kedd: Az arany patkó. (B. 144. páros sz.)

Szerda: Huszonötödösör: Ocskay brigadéros. (B. 145. páratlan szám.)

Csütörtök: János vitéz. (B. 146. páros sz.)

Péntek: Egy párisi regény. (B. 147. páratlan sz.)

Szombat: János vitéz. (B. 148. páros sz.)

Vasárnap d. u.: János vitéz. Vasárnap este: Először: A boszorkány. (Bérlatszűnet XXI. páratlan sz.)

* Az aranypatkó. Az aranypatkó, Kádelburg jó humorral megírt színműve tegnap este került először színre a kolozsvári színházban. Az új darab bemutatóját, noha bérlet-szünetben kerül színre, szép és nagy közönség nézte végig. A darab maga egy német arisztokrata család hitbizományának sorsát tárgyalja, mindvégig élénk színekkel, elég változatosan, ugyanarra, hogy a nézőnek nem jut eszébe unatkozni. Az előadás a darab szellemének megfelelő élénk menetben gördülékenyen folyt le. Különösen tetszett a II. felvonás egy ügyesen megírt jelenete, melyben Dezséri, Megyeri valósággal remekeltek. Megyeri ugyanebben a felvonásban mint énekes színész is bemutatkozott, rég nem hallott kellemes hangján elénekelt a „Náni” ismert me-

lodiáját, amit a közönség zajos óvációkkal kísért. Igen jól játszott egy jólelkű nagynéne szerepében Lackó Aranka, a szintársulatnak ez a mindig helytálló és általánosan kedvelt tagja. Egy kisebb szerepben Dezséri Emma mutatkozott be s igen kedvesen játszott. A darabot ma megismétlik.

Március 15-ikén Herczeg Ferenc drámája, az „Ocskay brigadéros” fog színre kerülni. Ez lesz a kintő darab 25-ik előadása.

GYÁSZ.

Szántó Gusztáv a kolozsvári nagytársulat tartója folyó márc. hó 11-én reggel 4 órakor, életének 51-ik, boldog házassága 13-ik évében rövid, de kinos szenvedés után megszűnt élni. A boldogult hült tetemei f. hó 12-én d. u. 3 órakor fognak a gyászháznál (Jókai-utca 2. szám alatt) tartandó rövid ima után a helybeli neolog izraelita hitközség sirkertjébe örök nyugalomra helyeztetni. Az elhunyt halálát neje Szántó Gusztávné szül. Grosz Anna, Kata és István gyermekei, továbbá Szántó Bertalan mint testvére és Grosz Róza, mint sógornője, Szántó Zoltán és Miklós, mint unokaöccsei gyászolják.

Közgazdaság.

A jelzálogkölcsönök ügyében az Erdélyi Gazdasági Egylet figyelemeltő felhívást intéz a gazdaközönséghez. A felhívás, melyet nagy terjedelménél fogva egészében nem közölhetünk, óva inti a gazdaközönséget attól, hogy a jelzálogkölcsönök közvetítésénél ügyönköket vegyen igénybe. E mellett nagyon helyesen rá mutat arra, hogy egyes nemzetiségi pénztézetektől eltekintve, a legtöbb jelzálogkölcsön közvetítésével foglalkozó erdélyi pénztézet csak mint egyes nagyobb fővárosi pénztézetek ügynöksége működik és így a közvetítésnél a maga haszna biztosítása végett kénytelen feltételeit az adós hátrányára szabni meg. Az Erdélyi Gazdasági Egylet emellett felsorolja a Magyar Jelzálog Hitelbank Kolozsváron székelő képviselőségének a gazdaközönség javára szolgáló jelzálogos kölcsönök folyósítása körül az egylet közreműködésével kifejtett tevékenységét és ajánlja a gazdáknak, hogy törlesztéses kölcsönök végett közvetlenül ez intézethez forduljanak.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara 1905. évi március hó 14-én (kedden) d. u. 4 órakor közgyűlést tart. A gazdag tárgysorozatnak több érdekes pontja van.

SPORT.

* A kolozsvári Athletikai Club választmányi ülése. Folyó hó 10-én tartotta választmányi ülését a Kolozsvári Athletikai Club a tagok nagy érdeklődése mellett. Az ülésen Dávid Endre posta- és távirat tanácsos a Club alelnöke elnökölt. Különös érdeklődés nyilvánult a mai ülés iránt, ezen tartotta a választmányi beszédét dr. Láposy Hegedüs Árpád vármegyei tb. főjegyző újonnan megválasztott második alelnöke, kinek kifejtett programbeszéde őszinte örömet kellett a választmányi tagok körében, mit Dávid Endre alelnök meleg szavakban tolmácsolott. A gyűlésen a Clubot ér-

dekő több igen fontos tárgy lett letárgyalva. Új tagok ez alkalommal is szép számmal vétettek fel. A titkári jelentés tudomásul vétele után a választmány elfogadta a club titkára Deák István rajztanár által tervezett igen izléses clubjelvényt, melynek elkészítésével a tervező lett megbízva. A céllövészet ügye is már a napokban örövendetes megoldást nyer a clubban. A fellegvári katonatiszti céllövő helyiség átadásának megsürgetésére, illetve átvételére egy háromtagú bizottság küldetett ki, mely bizottság küldetésében mai nap fog eljárni a helybeli katonai állomás parancsnokságnál úgy hogy a céllövő gyakorlatok fejlesztése szempontjából, — mi a clubnak anyagi erejét meghaladó áldozatába kerül — a szükséges lövő készlet és fegyverek díjtalan átengedése céljából a honvédelmi miniszteriumhoz felterjesztés intézessék.

Főszerkesztő: Várady Aurél dr.

Felölős szerkesztő: Perl Alfréd dr.

Kiadó „Napló” hírlapkiadó-vállalat.

A nagyszabeni

Általános Takarékpénztár

ad jelzálogkölcsönöket, félévi (tőkét és kamatokat magukban foglaló) részletekben történő törlesztésre, és pedig a következő feltételek mellett:

A 4^{1/2}% kamattal mellett 50 évi törlesztésre: kölcsön legkisebb összege 30 000 K. — A törlesztés 100 fél-évi részletben történik; a félévi részlet minden 1000 K után — — — — — 26 K 11 f.

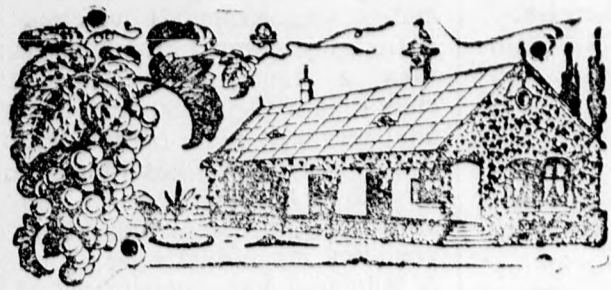
B 5⁰% kamattal mellett 50 évi törlesztésre: a kölcsön legkisebb összege 20 000 K. — A törlesztés 100 félévi részletben történik; a félévi részlet minden 1000 K után — — — — — 27 K 16 f.

C 5^{1/2}% kamattal mellett a kölcsön legkisebb összege 10 000 K. a) 41 évi törlesztésnél (82 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 29 K 60 f. b) 35 évi törlesztésnél (70 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 31 K 08 f.

D 5^{1/2}% kamattal mellett a kölcsön legkisebb összege 2000 K. a) 40 évi törlesztésnél (80 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 31 K 84 f. b) 25 évi törlesztésnél (50 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 37 K 47 f. c) 10 évi törlesztésnél (20 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 65 K 05 f.

E 6⁰% kamattal mellett a kölcsön legkisebb összege 1000 K. a) 32 évi törlesztésnél (64 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 34 K 98 f. b) 23 évi törlesztésnél (46 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 39 K 81 f. c) 18 évi törlesztésnél (36 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 45 K 05 f. d) 15 évi törlesztésnél (30 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 50 K 09 f.

Az A. alatti kölcsönök csak földbirtokra, a B. C. D. és E. alattiak házakra is adhatók; valamennyi kölcsön — az egyszersmindenkorra 1⁰/₁₀₀ törzsdíjon kívül — minden egy év levonás nélkül teljes összegben készpénzben fizetetik ki. — Kölcsönkérvényeket átvesznek Kolozsvárt dr. Dobál Ferenc ügyvéd és Kauntz József ur (Ferenc József-ut 17. sz.).

Szőlő- lugast!

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a leg-
cs kélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítések-
nek stb. a legremekebb díszé, anélkül, hogy legkevésbé helyet is eloglalna az egyébre hasz-
náható részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyobb-
része, ha meg is terem, nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak
alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkínóbb
muskatály és más édes szőlőkkel.

A fajok ismertetésére vonatkozó színes fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bér-
men ve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. Borfajú szőlőültvények is még nagy
mennyiségben kaphatók leszállított áron. Borok családi fogyasztásra 50 l. és teljebb olcsó ár-
ban és „Delaware” sima, ültetéshez és ebből borminta.

Ermelléki első szőlőültvénytelep, Nagy-Kágya, Biharmegye.

A Z

„Erdélyi Általános

Takarék és Hitelszövetkezet“

KOLOZSVÁRT, Ferencz József-ut 2.

betétekért 5% kamatot fizet

s a további 1/2 %-ot kitevő betétkamatadót

is sajátjából fedezi.

Régi erdélyi borok

Unió-utca 7. szám alatt.

Szilvási, hadrévi, rózsamáli stb.
a Benigni pinczéből palaczkozva és
hordóval olcsón eladó.

Asztali borok 90 fillér, 1 kor.
20 fillér árban üveggel együtt
literenként ugyanott kaphatók. Ren-
delés házhoz küldetik. — Telephon
szám 531. Üvegek visszavételnek.

Cégtáblákat

Üvegre, vászonra és
bádoglemezre igen ol-
csó árak mellett készít
BELLEVÁRI MIHÁLY
Kolozsivárt
Kossuth-Lajos-utca 7.

Eladó házastelkek, szőlők és
szántóföldek!

1. Dézma-utca és Pap-utca sarkán üres
telek egészben vagy részletekben.
2. Rudolf-út 31. számú házastelek
egészben vagy részletekben.
3. Árpád-út 8-ik számú házastelek,
pék-üzlettel.
4. Magyar-utca 83. számú házastelek,
pék-üzlettel nagy kerttel, gazdasági épü-
letekkel.
5. Nádas-terében egy drb. szőlő a
közép lábban.
6. Brétfő- és Nádas-tere szőlők alatt
uthosszában egy vonalban levő szántó-
föld, 40 telekre felosztható, egyenkint
222 négyszögölre, sőt nagyobb telkekre
is felosztható, vasuti, téglagyári, gyufa-
gyári munkásoknak igen alkalmas, vala-
mint a külvárosi földeseknek is. Érte-
kezheti: Rucska Lajos tulajdonossal
Kolozsivárt, Deák Ferencz-utca 9. szám.

500 mm.

kitünő minőségű szán-
táshoz való

préselt széna
és sarju

eladó egészben vagy
kisebb mennyiségben.
Értekezhetni Vágóhid-
tér 3 szám alatt.

Stolcz Vincze

aranyműves

Mátyás király-tér 12. sz.

Készít új munkákat, átalaki-
tásokat valamint javításokat.

Ékszer, zálogjegye-
ket, tört aranyat és
— ezüstit vész. —

A több mint félszázad óta fenálló

LE CONSERVATEUR

francia életbiztosító és kiházasító intézet leányoknak hozó-
mányt, fiuknak kezdő üzleti tőkét, szülőknek nyugodalmas ag-
kort biztosít csekély évi befizetés alapján.

Az intézet kimutatott tőkéje:

482 millió korona.

Orvosi vizsgálat nincs!

Magyarországi igazgatóság:

BUDAPEST, VII. Kerepesi-ut 30. szám.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár

Részvénytársaság

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 9. sz. I. em. (Báró Jósika-palota).

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett
napról-napig s azokat felmondás
nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Leszámitol váltókat előnyös kamatláb mellett.

Kölcsönöket nyújt értékpapírokra és váltófedezet
alapon, jelzálog kölcsönöket ad
földbirtokra és házakra előnyös kamatláb mellett.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését,
valamint a sorsjegyek huzásainak nyilvántartá-
sát minden díj nélkül eszközli.

Osztálysorsjegyek elárusítási helye.

Az összes bank és takarékpénztári üzletre vonatkozó felvi-
lágosítással szívesen szolgál

az igazgatóság.

Hivatalos órák: d. e. 9-től fél 1 óráig.